

OUDE HOEVE YSENDOORN 'IN STILTE' GESLOOPT

Hoeve Ysendoorn op Nieuw Eykenduynen in 1959. Foto Mej. A.M.J de Haan, verzameling Haags Gemeentearchief

Te laat vernamen de Vrienden dat de uitvaartonderneming Yarden grootse plannen heeft met de oude opstallen van de begraafplaats Nieuw Eykenduynen. Zonder dat er ook maar enige ruchtbaarheid aan is gegeven, blijkt dat Yarden Uitvaartfaciliteiten B.V. te Almere al sinds 2014 met de gemeente Den Haag in gesprek is over nieuwbouwplannen.

Buitenplaats onbeschermd dus vogelvrij

In dit deel van Den Haag, voorheen Loosduins grondgebied, waren in de 19e eeuw nog vele buitenplaatsen te vinden, waaronder Kranenburg, Valkenbosch, Oostbroek en Westerbeek. Bijna al deze buitenplaatsen zijn door stadsuitbreidingen in het eerste kwart van de 20e eeuw verloren gegaan.

Het heeft ons verrast dat deze tweehonderd jaar oude 'Hoeve Ysendoorn', één van de weinige in dit stadsdeel gespaard gebleven buitenplaatsen, zomaar gesloopt kon worden. Volgens de gemeente zou dat kunnen, omdat het geen beschermd monument is en ook niet in een beschermd stadsgezicht ligt.

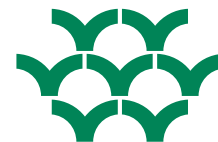
Het verbaast ons des te meer omdat in de gemeentelijke publicatie uit 2013 'Sta Stil, Wandelaar- Cultuurdragers en monumenten op Haagse begraafplaatsen' wordt vermeld: "Nieuw Eykenduynen zette een eigen koers uit. Het profileerde zich na 1962 niet meer alleen als begraafplaats voor een breed publiek maar ook als een centrum voor alles wat nodig was voor de 'laatste gang': opbaring, rouwkamers, plechtigheden, crematie, begraving, rouwbijeenkomsten. Nostalgisch centrum werd daarbij het gebouw van de 19e-eeuwse Hoeve Ysendoorn, die blijkens oude kaarten zelfs nog oudere wortels moet hebben!"

Reeds op de kaart van Cruquius uit 1712 komt op de plek van de gesloopte hoeve al bebouwing voor. Op 16 februari 1820 werd door Jhr. Hendrik Cornelis (1808-1836) en Jhr. Aert van der Goes (1805-1889) de eerste steen gelegd voor deze hoeve. Na het overlijden van Jhr. Van der Goes werd de buitenplaats verkocht ten behoeve van de aanleg van de begraafplaats Nieuw Eykenduynen in 1891 en werd de Hoeve Ysendoorn in gebruik genomen als aula.

Ex-crematorium

Later heeft aan de achterzijde van het gebouw een uitbreiding plaatsgevonden en is in 1962 links van de hoeve het vierde crematorium van Nederland in gebruik genomen. Ook dit gebouw is in april 2017 ten offer gevallen aan de slopershamer en de vraag rijst of dit gebouw niet onder de bescherming van de wederopbouwarchitectuur (1940-1965) gerangschikt had moeten worden. Het crematorium stamt uit een periode dat cremeren nog niet zo algemeen was als nu. Zo was het bijvoorbeeld voor katholieken verboden om zich te laten cremeren. Pas in 1965 is cremeren door de kerk gelijkgesteld aan begraven. De protestantse kerken kenden geen officiële afwijzing, al noemden de predikanten begraving de enige vorm van lijkbezorging, die overeenstemt met de kerkelijke moraal. Nu wordt ongeveer 70% van de overledenen gecremeerd.

Het crematorium wordt na de sloop en nieuwbouw niet vervangen, omdat concurrent CUVO onlangs een nieuw crematorium 'Haagse Duinen' heeft gebouwd naast de begraafplaats Westduin en Yarden kan volstaan met de crematoria Ockenburgh en Eikelenburg (Rijswijk).

Commotie

Nadat onze werkgroep Levende Historie door het inschakelen van Stichting Terebinth, de Bond Heemschut, de Geschiedkundige Vereniging Die Haghe, Stichting SOS en de nieuwsmedia de aandacht had gevestigd op deze ongewenste ontwikkeling, reageerde Yarden geschrokken op de ontstane commotie. Naar aanleiding daarvan belegde Yarden op 19 april jl. een informatiebijeenkomst in de aula van crematorium Ockenburgh om een toelichting te geven op hun plannen. Het plan behelst afbraak van de historische hoeve alsook van het crematorium. Als reden werd aangevoerd dat de hoeve in een dermate slechte bouwkundige staat verkeerde dat de veiligheid van medewerkers en bezoekers niet gegarandeerd kon worden. Dit argument komt ons ongeloofwaardig over, aangezien de hoeve in 2008 voor een miljoen euro is gerenoveerd. Een enthousiaste teamleider meldde destijds: *“Het uitvaartcentrum voldoet aan alle moderne wensen en beschikt over faciliteiten zoals 24-uurs rouwkamers en de mogelijkheid om op één locatie alle zaken rondom de uitvaart te regelen. Ons uitvaartcentrum biedt uitvaartverzorgers allerlei nieuwe faciliteiten.”* Nog geen 10 jaar later, wordt ons door Hans Leicher, adjunct-directeur bij Yarden Uitvaartverzorging, voorgesteld dat sloop de enige optie is. Is ten tijde van de investeringen in 2008 dan niet naar de bouwkundige staat van het pand gekeken?

Respect voor erfgoed ontbreekt

Na de sloop van beide gebouwen en de kap van 25 bomen ontstaat voldoende ruimte voor een groots opgezet nieuwbouwproject dat ruimte biedt voor opbaren, rituele bewassing, een aula voor de plechtigheid en horecafaciliteiten. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de besprekingen met de gemeente alsook de sloopplannen bewust stil zijn gehouden, aangezien de omwonenden op zeer beperkte schaal daags ervoor met een enkele brief in de bus op de hoogte zijn gesteld.

Namens de Vrienden hebben wij er bij Yarden op aangedrongen om de gevelsteen uit 1820 en de twee hardstenen elementen met de teksten ‘Eyken’ en ‘Duynen’ veilig te stellen. Wat er met andere historische elementen is gebeurd, zoals het glas-in-lood, kon men ons niet vertellen, maar men heeft toegezegd dat nog na te gaan. De ervaring leert helaas dat zulk erfgoed meestal in de container verdwijnt. Tot onze grote verontwaardiging heeft de gemeente Den Haag op 11 juni jl. een kapvergunning afgegeven voor het kappen van 25 bomen met een stamomtrek variërend van 31 tot 283 cm. Wij moeten helaas concluderen dat hier elk respect voor historisch- en groen erfgoed ontbreekt.

Jan van der Ploeg,
Werkgroep Levende Historie

Hoeve Ysendoorn in afbraak. Foto Jan van der Ploeg